

Kolegové mu to spočítali: více než čtrnáct tisíc šest set dní, čtyři sta osmdesát měsíců, čtyřicet odpracovaných let – v řadách, chcete-li „barvách“, policie!

Ted' spolu sedíme v poledním čase v brněnské restauraci, venku co chvíli proletí prosluněným jarním dnem tramvaj. Každé její zarachocení v kolejišti jakoby odmávne – zase a znovu – dalších pár minut života.

Zítřka a pozítří ještě zajde na pracoviště, od pondělí 30. dubna mjr. Zdeněk Křetínský, velitel služby kriminální policie a vyšetřování okresu Brno-venkov, „odzbrojí“ – přestoupí do pozice venkovského penzisty (v rodné obci na Vyškovsku)... Ted' ho drobně nutím k neformálnímu ohlédnutí za celoživotní profesní kariérou.

„Mohlo by to znít jako fráze, jsem ale přesvědčen o tom, že policista musí být přímý a čestný...“

OD OSTRAŽITOSTI ke kadrátkám

Posledních šestnáct let v čele okresní kriminálky – k čemu se asi budete v myšlenkách vracet víc, co může člověku přinášet větší uspokojení z práce, úspěšné působení řadového policisty, vyšetřovatele, nebo dobré výsledky útvaru, který podléhá vašemu velení?

Jednoznačně se to asi říct nedá. Každé služební zařazení má něco do sebe. Všude jsou pěkné i horší, i přímo horké, chvíle, které se nedají zapomenout. Zvláště na ty první člověk určitě bude rád vzpomínat. V postavení řídícího pracovníka je ale všechno dost složitější, náročnější. Máte, pociťujete větší zodpovědnost a vedle toho, zvláště ze začátku, na vás leckdo z podřízených zkouší, co znáte a umíte. Jestli jste schopen rozumně poradit při řešení konkrétní věci. A vy musíte na opakované dotazování reagovat. Jednou dvakrát, než je vám jasné, že nezbyvá než to utnout.

Pořád je to ovšem, to bych chtěl zdůraznit, zajímavá, různorodá a vždy důležitá práce. Nic se nedá dělat přes kopírák, žádný případ není v detailech stejný s jiným trestným činem. U všeho se musí znovu přemýšlet, používat rozum a snažit se nějakým způsobem dostat k pachateli. V roli řadového kriminalisty je to víceméně stejné jako u toho, kdo organizuje práci druhým, vyhodnocuje s nimi případy a na ty složitější se k týmu přidává a také vyjede do terénu. Podílí se na šetření přímo v místě činu, má přehled, jak to tam vypadalo, je schopen rozhodovat, odvozovat jemné souvislosti, s nadhledem.

A zpět k těm řadovým kriminalistům – řada i těch nejschopnějších nikdy nepřijme velící funkci. Upřednostňují základní pra-

covní úkony s vědomím jejich důležitosti, ty je především baví. Zvládnou téměř cokoliv, mají potřebné vzdělání, ale postupovat výš nechťejí.

Mnohé jsem zkoušel – marně – přemlouvat k velení.

• • •

Dočetl jsem se, že jste v mládí pomýšlel na létání, jak se stalo, že vaše kroky zamířily jinam – a že jste potom zůstal věrný jedině, u nás největší firmě, jak policii rád označoval minulý policejní prezident?

To létání byl jeden letný sen venkovského kluka. K tomu, abych si splnil přání pilotovat letadlo, jsem se nikdy nedostal, ani na amatérské úrovni.

V závěru prezenční, základní vojenské služby přišel do kasáren náborář tehdejší veřejné bezpečnosti a tenkrát se nás asi šest končících vojáků přihlásilo. Prošel jsem různými vstupními zkouškami, na fyziku i psychotesty, uvízl jsem drápkem, jak se říká, a už jsem u toho zůstal.

To označení policie jako firmy má něco do sebe, dokonce bych k tomu přidal: pokud člověk tou firmou nežije, nedá své práci něco navíc, není pravým policistou. Policejní profesi nelze dělat jenom pro peníze, během plnění povinností, úkolů, jak je přináší všední den, musíte vždycky něco obětovat – běžně a nejčastěji vlastní volný čas.

Zažil jsem si to na začátku jako technik dopravního inspektorátu, pak na základním článku, na obvodě v Židlochovicích. Následovala skupina dopravních nehod, kde mě práce velmi bavila, další roky na krajské kriminální službě, jejíž náplň mě téměř pohltila. Prošel jsem vyšetřováním snad

všech odvětví trestných činů, z čehož asi nejvšestrannější bylo šetření trestné činnosti na mládeži nebo páchané mládeží samotnou. A konečně nástup na kriminálku Brno-venkov, která mi je teď pro jakékoliv ohlazení se zpátky samozřejmě bližší než dříve, počáteční tápání v policejní práci.

I když dříve byl jiný nápad trestné činnosti, většinou nebyly tak složité případy jako dnes. Na vloupačku za patnáct tisíc vyjel málem celý okres, v současnosti se daleko větší škody a závažnosti skutků mimo zákon objevují skoro jako na běžícím pásu. Jejich šetření a dokládání je stále komplikovanější, už třeba jenom proto, že každý chce hned advokáta a důkazní materiál musí být v závěru případu přímo okovaný, aby obstál u soudní dohry.

Práce vyžaduje stále větší důslednost, trpělivé úsilí – o to je zadostiučnění našich lidí při každém úspěšném uzavření kauzy silnější. A je to na nich vidět, když nesou přiznání pachatele k šéfovi, když dokončují příslušný spis, když mohou říct to závěrečné: máme ho, tohle je pachatel. A jejich uspokojení se týká, to už jsme si tady řekli, i vedoucích pracovníků. Zejména u odhalené, objasněné násilné trestné činnosti.

Vloni jsme například vyřešili, v úzké spolupráci krajskými kriminalisty, dvě vraždy. Shodou okolností obě na Tišnovsku a obě mezi příbuznými. První pachatel byl vnuk oběti, u druhého případu vraždila vnučka, hrozná činy. Než se na původce došlo, chvíle to trvalo. A zvláště otřlost, brutalita šestnáctileté dívky – skoro by se chtělo říct holčičky jako obrázek – byla až neuvěřitelná.

Svoji vinu nakonec po delším výsledku přiznala – bez jediné slzy lítosti. Všechno se to podle ní odehrálo kvůli babiččiným námitkám proti jejímu způsobu života. Holčinu při jedné, hlasitější výměně názorů popadl vztek. A sáhla po sekáči na maso, pak po velkém kuchyňském noži a – připravila stařenku o život.

• • •

Zločin a trest – sledují policisté, jakým rozhodnutím hodnotí soudy trestné činy pachatelů, které právě oni odhalovali?

Určitě. A někdy to trochu kalí naši radost z úspěchu. I když nám na druhou stranu nepřísluší soudní verdikty nějak výrazněji komentovat.

Vzpomínám si, že jsme v roce devadesát pět měli vraždu v Rajhradě, rozstříleli tam jugoslávského občana. Pachatele jsme postupně zjistili, usvědčili. U soudu prvního stupně dostal třináct a půl roku, u vrchního odvolacího soudu byl ale zproštěn viny.

fesionální instinkty. Jdete s rodinou na procházku a najednou se přistihnete u představ, jestli tam vedle v těch chatách jsou majitelé, nebo jestli tam něco nepohledává cizí člověk.

Vždycky jsem tvrdil, že policista musí taky normálně žít, kvalitně odpočívat, nejraději pravidelně, aby se ve službě nepohyboval unavený, nesoustředěný, roztěkaný. Sám jsem měl dříve a pořád mám jediného hlavního koníčka – zahradu. Tam je neustále dost práce, hlavně kolem stromků, kytiček, keřů. Průběžně obměňuju ovocné stromy, jabloně, kadrátky (švestky – pozn. red.), ryngle. Zajímám se o novinky, rezistenci dřevin (odolnost – pozn. red.), chemické postřiky moc nepoužívám. Řada stromů na poměrně veliké zahradě je vypěstovaná od malých štěpů, různě naroubovaných. A koncem léta, na podzim, co se rovnou nezkonzumuje nebo nezavaří, to zkapalňujeme.

du – až něco pachatele přihraje, až nám ho někdo chytí.

Naštěstí převažují šikovní kluci, kteří si vědí rady, mají vlastní rozum, jsou vzdělaní, opravdu schopní a při svém mládí perspektivní. Myslím si, že vůbec nebude problém, aby se řady policie kvalitně doplňovaly po těch, co ze služby odcházejí. Chvilku to možná ještě potrvá, ale nová policejní generace zodpovědně převezme naši snahu šlapat pachatelům soustředěně – a úspěšně – na paty.

• • •

Nejjednodušší otázka závěrem: prožíval jste na jednotlivých místech policejního zařazení nějaké obavy o vlastní zdraví, nebo přímo okamžiky strachu o život, v poslední době i vážnější starosti o bezpečí vašich podřízených?

Neříkám tomu přímo strach, mluvím spíš o jisté ostražitosti, o určitém pudu sebezáchovy, který nemůže u výkonu služby chybět, pokud má policejní práce přinášet žádané výsledky.

Je to na delší povídání, zamyšlení, u každého se ta obezřetnost pochopitelně vyvíjí s časem.

Když jsem začínal na silnici, u dopravy, ani mi práce nijak nebezpečná nepřišla. Do složitějších situací s pachateli, s osobami kriminálního podsvětí jsem se dostával až později na kriminálce. Tam už to nebezpečí hrozilo, obzvláště, když se šlo po pachateli, o němž bylo předem známo, že je agresivní a že je schopen klidně – beze všeho – použít zbraň. Tehdy už i vědomá ostražitost, vedle té podvědomé, kterou máme každý, sílila.

Po roce devadesát při vyšetřování násilné trestné činnosti musela – a musí – obezřetnost policistů fungovat v plné síle. Opakovaně jsem nejen sobě, ale všem podřízeným vždycky kladl na srdce nezbytnou opatrnost, vyvarovat se jakéhokoliv přehnaného hrdinství. To vede k unáhlenosti, k nerozumu, ke zbytečným chybám – i s tragickými konci.

Z posledních let by se dala připomínat spousta horkých chvil. Zároveň musím ale přiznat, že se většina závažnějších realizací, dokončování práce na loupežích, finále u násilných skutků odehrává ve spolupráci se zásahovou jednotkou. Kontakt s nebezpečnými pachateli v kritických okamžicích nebývá pro kriminalisty až tak těsný. O větších závěrečných akcích ani nemluvě. Chodíváme na ně se specializovaným útvarem – ten je vepředu, ten je na extrémnější podmínky zásahu trénovaný.

S přáním mnoha krásných a zdravě pohodových všedních dnů „na zahradě penzistů“ zaznamenal
Jaroslav KOPIC
(s přispěním Aleše MERGENTALA)
Foto Václav ŠEBEK a archiv

Počátkem roku dostal Zdeněk Křetínský od policejního ředitele okresu Brno–venkov Bohumila Šimka jako projev ocenění za dlouhodobou svědomitě a profesionálně vykonávanou práci pamětní medaili

Zůstali jsme z toho mírně řečeno rozpačití – buď jsme se všichni, včetně první soudní instance, při vyšetřování a posuzování činu těžce mylili, nebo došlo k chybě jinde.

Tenkrát nás to hrozně zajímalo. Pátrání trvalo dlouho, k závěru jsme se dopracovali po obrovském úsilí – a skončilo to osvobozujícím rozsudkem. Rozladění mezi kriminalisty vlastně nebylo malé. Jenomže – zkrátka – ne všechno se povede uzavřít k plné spokojenosti.

• • •

Dá se od právě probíhající práce, od závažného vyšetřování, nebo i od čerstvé nespokojenosti nad výrokem soudu, odcházet na víkend, na dovolenou? Dovedl jste vypustit z vědomí pracovní starosti a odpočívat u nějakých konkrétních zálib?

Odpočinek je potřeba, musíte zkoušet vypínat. Obyčejně vám ale někde vzadu v hlavě zrovna rozdělaná práce pořád zůstává, drží vás. Nebo vás doženou určité pro-

Jiným, a vlastně stejným, koníčkem zůstává širší příroda. Rád sednu na kolo nebo dělám větší pěší procházky po Drahanské vrchovině, k Pistovicím k velkému krásnému rybníku, do Jedovnic.

• • •

V práci jste – obrazně vyjádřeno – zakládat sad, který jednou přinese plody příštím šéfům, ale i veškeré společnosti kolem, nepomáhal? Máte dost následovníků?

Vždycky jsem se držel názoru, že musím být obklopen chytrými lidmi. Mít kolem sebe kolegy, kteří vám jenom přikyvují, to je k ničemu. Snažil jsem se dávat lidem prostor. Při větších i menších poradách, případ od případu, to chce vyslechnout názory druhých, teprve potom rozhodovat. Přemýšlet nad tím, jak se kdo projevuje, jak moc se zaobírá cestičkami, jak se dostat pachateli na kobyliku, nebo jak se naopak točit v povrchním, fádním, nic neříkajícím obecném uvažování a vlastně čeká na náho-